

Гомогенізація волокнистого композиту із транстропними компонентами при зсувних деформаціях

Поздовжній зсув. Запишемо основні співвідношення, що характеризують чистий поздовжній зсув у циліндричній області (рис. 4.1).

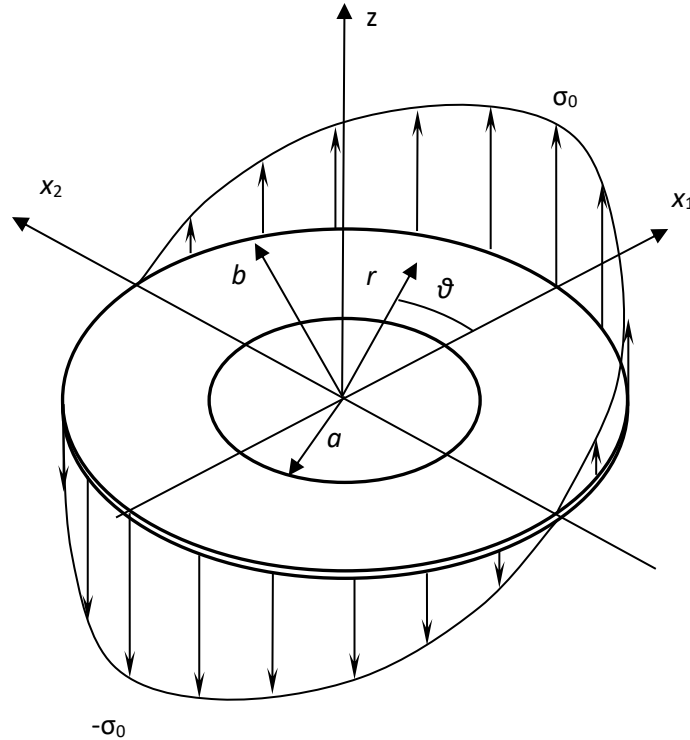

Рис. 4.1. Крайові умови (для напружень $\sigma_{zr}(b, \theta)$) при поздовжньому зсуві в кільці

У випадку поздовжнього зсуву напружено-деформований стан визначається такими співвідношеннями: $\sigma_{zz} = \sigma_{rr} = \sigma_{\theta\theta} = \sigma_{r\theta} = 0$, $\sigma_{zr} = \sigma_{zr}(r, \theta)$, $\sigma_{\theta z} = \sigma_{\theta z}(r, \theta)$; $\varepsilon_{zz} = \varepsilon_{rr} = \varepsilon_{\theta\theta} = \gamma_{r\theta} = 0$, $\gamma_{zr} = \gamma_{zr}(r, \theta)$, $\gamma_{\theta z} = \gamma_{\theta z}(r, \theta)$.

Для того, щоб змоделювати напружено-деформований стан чистого поздовжнього зсуву в циліндричній області нескінченної довжини, необхідно до зовнішньої циліндричної поверхні області прикласти таке навантаження:

$$\sigma_{zr}(b, \theta) = \sigma_0 \cos \theta, \quad (4.1)$$

а напружено-деформований стан чистого зсуву характеризуватиметься такими співвідношеннями:

$$\frac{\partial \sigma_{zz}}{\partial z} = 0, \quad \frac{\partial u_z}{\partial z} = 0, \quad \frac{\partial u_\theta}{\partial z} = 0.$$

Тоді з трьох рівнянь рівноваги залишається тільки одне, яке матиме вигляд:

$$\frac{\partial \sigma_{zr}}{\partial r} + \frac{1}{r} \frac{\partial \sigma_{z\theta}}{\partial \theta} + \frac{\sigma_{zr}}{r} = 0, \quad (4.2)$$

або в переміщеннях:

$$\frac{\partial^2 u_z}{\partial r^2} + \frac{1}{r} \frac{\partial u_z}{\partial r} + \frac{1}{r^2} \frac{\partial^2 u_z}{\partial \theta^2} = 0. \quad (4.3)$$

Розв'язком цього рівняння буде функція:

$$u_z(r, \theta) = \left(C_1 r + \frac{C_2}{r} \right), \quad (4.4)$$

тоді, можемо отримати співвідношення для деформацій:

$$\begin{aligned} \gamma_{\theta z}(r, \theta) &= \frac{1}{r} \cdot \frac{\partial u_z}{\partial \theta} = - \left(C_1 + \frac{C_2}{r^2} \right) \sin \theta; \\ \gamma_{zr}(r, \theta) &= \frac{\partial u_z}{\partial r} = \left(C_1 - \frac{C_2}{r^2} \right), \end{aligned} \quad (4.5)$$

а співвідношення для напружень набудуть вигляду:

$$\begin{aligned}\sigma_{zr}(r, \theta) &= G_{12} \left(C_1 - \frac{C_2}{r^2} \right); \\ \sigma_{z\theta}(r, \theta) &= -G_{12} \left(C_1 + \frac{C_2}{r^2} \right) \sin \theta.\end{aligned}\quad (4.6)$$

Розглянемо задачу про сумісний поздовжній зсув суцільного циліндра ($0 \leq r \leq a$), що моделює волокно, та порожнистого циліндра ($a \leq r \leq b$), що моделює матрицю.

Основні співвідношення, що описують напружено-деформований стан матриці (нескінчений порожнистий циліндр), набудуть вигляду (перепозначимо в співвідношеннях (4.4)-(4.6) C_1 на A , а C_2 на B):

$$\begin{aligned}u_z^*(r, \theta) &= \left(Ar + \frac{B}{r} \right) \cos \theta, \\ \gamma_{\theta z}^*(r, \theta) &= - \left(A + \frac{B}{r^2} \right) \sin \theta; \gamma_{zr}^*(r, \theta) = \left(A - \frac{B}{r^2} \right) \cos \theta, \\ \sigma_{zr}^*(r, \theta) &= G_{12}^* \left(A - \frac{B}{r^2} \right) \cos \theta; \sigma_{z\theta}^*(r, \theta) = -G_{12}^* \left(A + \frac{B}{r^2} \right) \sin \theta.\end{aligned}\quad (4.7)$$

Основні співвідношення, що описують напружено-деформований стан волокна (нескінчений суцільний циліндр), з урахуванням скінченності переміщень при $r = 0$ (в співвідношеннях (4.4)-(4.6) $C_2 = 0$), набудуть вигляду (перепозначимо C_1 на C):

$$u_z^\circ(r, \theta) = Cr \cos \theta, \quad (4.9)$$

$$\gamma_{\theta z}^\circ(\theta) = -C \sin \theta; \gamma_{zr}^\circ(\theta) = C \cos \theta, \quad (4.10)$$

$$\sigma_{zr}^\circ(\theta) = G_{12}^\circ C \cos \theta; \sigma_{z\theta}^\circ(\theta) = -G_{12}^\circ C \sin \theta. \quad (4.11)$$

Щоби знайти невідомі сталі в співвідношеннях (4.7)-(4.11) для задачі про сумісний поздовжній зсув матриці і волокна, скористаємося крайовою умовою (4.1) та умовами неперервності на межі розділу матеріалів:

$$\sigma_{zr}^{\circ}(\theta) = \sigma_{zr}^*(a, \theta), \quad (4.12)$$

$$u_z^{\circ}(a, \theta) = u_z^*(a, \theta). \quad (4.13)$$

Із (4.1) маємо:

$$A = \frac{\sigma_0}{G_{12}^*} + \frac{B}{b^2}. \quad (4.14)$$

Із (4.13), з урахуванням (4.14), отримуємо

$$C = \frac{\sigma_0}{G_{12}^*} + B \left(\frac{a^2 + b^2}{a^2 b^2} \right). \quad (4.15)$$

И, насамкінець, із (4.12) з урахуванням (4.14), (4.15), маємо

$$B = \frac{\sigma_0 a^2 (G_{12}^{\circ} - G_{12}^*)}{G_{12}^* (G_{12}^* (f - 1) - G_{12}^{\circ} (f + 1))}. \quad (4.16)$$

Тоді

$$C = \frac{-2\sigma_0}{(G_{12}^* (f - 1) - G_{12}^{\circ} (f + 1))}, \quad (4.17)$$

$$A = \frac{-\sigma_0(G_{12}^* + G_{12}^\circ)}{G_{12}^*(G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1))}. \quad (4.18)$$

Враховуючи (4.16), (4.18) запишемо основні співвідношення, що описують напружено-деформований стан матриці при сумісному поздовжньому зсуві:

$$u_z^*(r, \theta) = \frac{\sigma_0}{G_{12}^*(G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1))} \left(-(G_{12}^* + G_{12}^\circ)r + \frac{a^2(G_{12}^\circ - G_{12}^*)}{r} \right) \cos \theta, \quad (4.19)$$

$$\gamma_{\theta z}^*(r, \theta) = \frac{\sigma_0}{G_{12}^*(G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1))} \left(G_{12}^* + G_{12}^\circ - \frac{a^2(G_{12}^\circ - G_{12}^*)}{r^2} \right) \sin \theta,$$

$$\gamma_{zr}^*(r, \theta) = -\frac{\sigma_0}{G_{12}^*(G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1))} \left(G_{12}^* + G_{12}^\circ + \frac{a^2(G_{12}^\circ - G_{12}^*)}{r^2} \right) \cos \theta, \quad (4.20)$$

$$\sigma_{zr}^*(r, \theta) = -\frac{\sigma_0}{G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1)} \left(G_{12}^* + G_{12}^\circ + \frac{a^2(G_{12}^\circ - G_{12}^*)}{r^2} \right) \cos \theta;$$

$$\sigma_{z\theta}^*(r, \theta) = \frac{\sigma_0}{G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1)} \left(G_{12}^* + G_{12}^\circ - \frac{a^2(G_{12}^\circ - G_{12}^*)}{r^2} \right) \sin \theta. \quad (4.21)$$

Враховуючи (4.17), запишемо основні співвідношення, що описують напружено-деформований стан волокна при сумісному поздовжньому зсуві:

$$u_z^\circ(r, \theta) = \frac{-2\sigma_0 r \cos \theta}{G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1)}, \quad (4.22)$$

$$\gamma_{\theta z}^\circ(\theta) = \frac{2\sigma_0 \sin \theta}{G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1)};$$

$$\gamma_{zr}^\circ(\theta) = \frac{-2\sigma_0 \cos \theta}{G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1)}, \quad (4.23)$$

$$\sigma_{zr}^\circ(\theta) = \frac{-2\sigma_0 G_{12}^\circ \cos \theta}{G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1)};$$

$$\sigma_{z\theta}^\circ(\theta) = \frac{2\sigma_0 G_{12}^\circ \sin \theta}{G_{12}^*(f-1) - G_{12}^\circ(f+1)}. \quad (4.24)$$

Ефективні пружні сталі волокнистого композиту із транстропними компонентами при зсувних деформаціях

Розв'яжемо аналогічну задачу про чистий поздовжній зсув для транстропного однорідного матеріалу, що моделює композит. В цій задачі композиційний матеріал представиться у вигляді суцільного нескінченного циліндра радіусом b . Крайові умови набудуть вигляду (4.1). Напружено-деформований стан описуватиметься співвідношеннями, аналогічними співвідношенням для волокна, таким чином, для компонент переміщень, деформацій та напружень маємо:

$$u_z(r, \theta) = \tilde{A} r \cos \theta, \quad (4.25)$$

$$\gamma_{\theta z}(r, \theta) = -\tilde{A} \sin \theta; \gamma_{zr}(r, \theta) = \tilde{A} \cos \theta, \quad (4.26)$$

$$\sigma_{zr}(r, \theta) = \tilde{A} G_{12} \cos \theta; \sigma_{z\theta}(r, \theta) = -\tilde{A} G_{12} \sin \theta. \quad (4.27)$$

Із крайової умови (4.1) знайдемо сталу $\tilde{A}$:

$$\tilde{A} = \frac{\sigma_0}{G_{12}}. \quad (4.28)$$

Тоді матимемо:

$$u_z(r, \theta) = \frac{\sigma_0}{G_{12}} r \cos \theta, \quad (4.29)$$

$$\gamma_{\theta z}(r, \theta) = -\frac{\sigma_0}{G_{12}} \sin \theta; \gamma_{zr}(r, \theta) = \frac{\sigma_0}{G_{12}} \cos \theta, \quad (4.30)$$

$$\sigma_{zr}(r, \theta) = \frac{\sigma_0}{G_{12}} G_{12} \cos \theta; \sigma_{z\theta}(r, \theta) = -\frac{\sigma_0}{G_{12}} G_{12} \sin \theta. \quad (4.31)$$

Таким чином, маємо розв'язок задачі на чистий поздовжній зсув для сумісного деформування нескінченних порожнистого та суцільного циліндрів, що моделюють, відповідно, матрицю і волокно, і для нескінченного суцільного циліндра, що моделює композиційний матеріал. Умову узгодження можна використати таку. Рівність осьових переміщень на зовнішній межі:

$$u_z(b, \theta) = u_z^*(b, \theta). \quad (4.32)$$

Використовуючи рівність (4.19), маємо:

$$G_{12} = \frac{G_{12}^* (G_{12}^* (1-f) + G_{12}^\circ (f+1))}{G_{12}^\circ (1-f) + G_{12}^* (f+1)}. \quad (4.33)$$